

Enheten för naturvård

Kärsö SE0110156

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44550-2016

Namn	Kärsö	Areal	35,4 ha
Natura 2000-kod	SE0110156		
Kommun	Ekerö		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Naturvårdsverket		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
3150	Naturligt näringsrika sjöar	4,1	12
9060	Åsbarrskog	26,3	74

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Kärsö

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2016-12-20**Beteckning**
511-44550-2016

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

Områdets prioriterade livsmiljö är åsbarrskog (9060). Reservatet är skyddat sedan 1970. Det var dock åsens betydelse för landskapsbilden som stod i centrum för skyddet. Betydande delar består av planterad skog, men sluttningarna mot vattnet i både söder och norr liksom i den stora dödisgropen i nordväst består i huvudsak av självsådd äldre barrblandskog. Med sitt läge i ett öppet odlingslandskap har området förmodligen historiskt nyttjats ganska hårt som betesmark och för vedtäkt. Inom ca 6 km norrut från Kärsö finns ytterligare två skyddade åsbarrskogar med äldre barrskog. Från dessa områden finns rapporter om ett femtontal rödlistade marksvampar bland annat en rik förekomst av bombmurkla.

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

Bevarandemål för Kärsö

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Naturligt näringsrika sjöar (3150)

- Arealen naturligt näringsrika sjöar ska bibehållas.
- Halten av näringsämnen ska vara intermediär (mesotrof) och får lägst motsvara god status. Detta mål hänvisar till vattenförvaltningens utvärderingssystem enligt HVMFS 2013:19¹ med avseende på växtplankton.
- Vegetationen ska domineras av näringskrävande arter där långskottsväxter förekommer rikligt. Vegetationen i strandzonen är varierad och har inslag av örter.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Åsbarrskog (9060)

- Arealen åsbarrskog ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med en tämligen allmän förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området får inte växa igen i alltför hög grad. Vissa röjningar behöver genomföras löpande.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel husmossa, väggmossa och tallticka, ska finnas i livskraftiga bestånd.

¹ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44550-2016

Beskrivning av området

Natura 2000-området Kårsö ingår i naturreservatet Huvududden som bildades år 1970 och ligger i Ekerö kommun. Ändamålet med reservatsbildningen var att skydda ett åsparti av betydande naturskönhet och med ett för landskapsbildningen mycket känsligt läge, samt att säkra ett för allmänheten värdefullt område för friluftsliv.

Skattläggningskartan från år 1727 visar att udden har nyttjats som betesmark. De glest markerade träden på kartan antyder att udden antagligen var beväxt med spridda träd vid denna tid. Dödisgropen i norr var vid denna tidpunkt frånstängslad enligt lantmäterikartan, och användes då som slätteräng. Idag är dödisgropen beväxt med en barrblandskog som är upp emot 100 år gammal. Buskskiktet i gropen präglas av skogstry, olvon, hassel och en. Fältskiktet utgörs här av bergslok, blåsippa, lungört, harsyra, skogsfibbla, skogskovall, ärenpris, skelört, skogssallat och backnejlika. I dödisgropen finns flera lågor av gran och björk.

Åsryggen inom Natura 2000-området får betecknas vara en åsrygg som uppvisar de typiska särdrag av glesare tallskog som denna livsmiljö har. Åsryggens trädskikt är tydligt påverkat av det tidigare nötkreatursbetet som fanns här på åsen fram till 1950-talet. Trädslagen tall, björk, rönn och oxel visar tydliga drag av att vara betespåverkade. Fältskiktets sammansättning visar likaså att betesdjur har format vegetationen.

I södra delen av området finns en bit av en näringsrik sjö.

Mängden död ved är överlag sparsam.

Beskrivning av livsmiljöer**Naturligt näringsrika sjöar (3150)**

I södra delen av Natura-2000 området återfinns livsmiljön naturligt näringsrika sjöar. Växtligheten i viken har endast ett smalt område att växa på då markytan under vattenytan sluttar brant nerför.

Åsbarrskog (9060)

Åsryggen är idag täckt med gles tallskog och på slutningarna växer gran tillsammans med rönn, ek och björk. Tall och björk är de två trädslag som är äldst vilket antyder att dessa båda arter fanns här när häradskartan upprättades. Andra trädslag som förekommer på åsen är oxel, ask, ek, fågelbär, säl, gråal och klibbal. Att döma av stubbarna i området genomfördes gallringar på 1950-talet, men även senare (på 1990-talet) har gallringar/röjningar, luckhuggningar, genomförts. I dessa luckor har idag rönn fått ett starkt fotfäste och växer stundom tätt. Buskskiktet utgörs av brakved, hassel, nypon, måbär, druvfläder och berberis.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44550-2016

Fältskiktet karaktäriseras av vårbrodd, vispstarr, häckvicker, hallon, liljekonvalj, skogsnarv, gråfibbla och trolldruva. I bottenskiktet anträffas grov hakmossa och de typiska arterna husmossa och väggmossa. Bland svampar som förekommer kan den typiska arten tallticka nämnas. Fåglar som påträffas här är dubbeltrast, gröngöling, gärdsmyg, fiskgjuse, svartmes och tofsmes.

Under senare tid har röjningar/avverkningar kommit till stånd i syfte att skapa gläntor på åsryggen. I dessa ljusbrunnar har bland annat rönn kommit starkt. Troligtvis bevaras vegetationen bäst om åsryggen betas och insekter, främst på sydvästsidan av åsen, gynnas av sandblottor som betet kan bidra till.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

Området har ett starkt skydd i egenskap av naturreservat. Potentiella hot såsom skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdsyfte, nydikning eller underhåll av gamla diken och olika typer av exploatering är förbjudna enligt föreskrifterna för reservatet.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Naturligt näringsrika sjöar (3150)

- Övergödning med igenväxning som följd.
- Reglering av sjöns vattennivå.

Åsbarrskog (9060)

- Igenväxning.
- Uttransport av virke med tyngre fordon, främst på otjälad mark, då körskador kan förändra hydrologin och fältskiktets artsammansättning.
- Bortforsling eller upparbetning av död ved.

Bevarandeåtgärder med tidsplan

Gällande regler

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. MB.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44550-2016

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i skötselplan för Huvududdens naturreservat. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Åsbarrskog (9060)	I livsmiljön, <i>särskilt i sydslutningen</i> , bör gran gallras för att gynna tall i olika successioner. Vid gallring och röjning ska för djurlivet värdefulla boträd och buskar sparas. Plockhuggning. <i>Extensivt bete kan undersökas närmre.</i>	Vid behov. Vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Naturligt näringsrika sjöar (3150)	Kunskap saknas.
Åsbarrskog (9060)	Gynnsamt. Viss utglesning av gran bör dock göras.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Ekerö kommun. *Naturkatalogen*.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. *Naturvårdsprogram för Stockholms län*.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. *Våtmarksinventering i Stockholms län*. Objekt 10I 5B 01.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. *Skötselplan för naturreservatet Huvududden*.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44550-2016**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

